

OPPILASHUOLTO

ESIOPETUS

Päivitetty 1.3.2018

SISÄLLYS

SISÄLLYS.....	2
JOHDANTO.....	3
2. YHTEYS LASTEN – JA NUORTEN HYVINVOINTISUUNNITELMAAN	4
3. YKSIKÖKOHTAISEN OPPILASHUOLTOSUUNNITELMAN LAADINNAN LINJAUKSET	4
4. OPPILASHUOLTOSUUNNITELMAN TOTEUTTAMINEN JA SEURAAMINEN	4
LIITE 1 YKSIKÖKOHTAISEN OPPILASHUOLTOSUUNNITELMAN SISÄLLYSLUETTELO	5
LIITE 2 KUTSU HUOLTAJILLE ESIOPPILAAN OPPILASHUOLTOTAPAAMISEEN.....	7
LIITE 3 OPPILASHUOLTOKERTOMUS.....	8
LIITE 4 KIUSAAMISEEN PUUTTUMISEN SUUNNITELMA	10
LIITE 5 OHJEET KIUSAAMISEEN PUUTTUMISEN SUUNNITELMAN TÄYTTÄMISEEN	11
LIITE 6 TOIMINTAOHJE HENKILÖSTÖLLE: LAPSEEN KOHDISTUVA UHKA TAI VAARATILANNE	12

JOHDANTO

Oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa¹ määrätään, että kodin ja oppilaitoksen yhteistyön sekä opiskeluhuollon keskeisistä periaatteista ja opetustoimeen kuuluvan opiskeluhuollon tavoitteista päätetään osana opetussuunnitelman perusteita. Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteissa² käytetään oppilas- ja opiskelijahuoltolain käsitteistön sijasta esiopetuksen oppilashuollosta nimitystä oppilashuolto, opiskelijasta käsitettä lapsi, oppilaitoksesta nimitystä esiopetuksen yksikkö. Salon esiopetussuunnitelma-asiakirja sisältää luvun 6 Oppilashuolto³.

1. OPPILASHUOLLON TOTEUTTAMISEN TAVOITTEET JA TOIMINTATAVAT

Oppilashuollon tavoitteena on lapsen hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistäminen ja ylläpitäminen. Oppilashuoltoa toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä koko esiopetusyhteisöä tukevana yhteisöllisenä oppilashuoltona. Tämän lisäksi lapsilla on oikeus yksilökohtaiseen oppilashuoltoon. Monialainen yhteistyö on oppilashuollossa keskeistä. Oppilashuoltotyötä ohjaavat luottamuksellisuus, kunnioittava suhtautuminen lapseen ja huoltajaan sekä heidän osallisuutensa tukeminen.

OPPILASHUOLTORYHMÄT

Salon kaupunki opetuksen järjestäjänä nimeää **oppilashuollon ohjausryhmän**, jossa on mukana esiopetuksen edustus. **Yksikkökohtaiset oppilashuoltoryhmät** tai muut tehtävään soveltuvat monialaiset yksikkökohtaiset ryhmät vastaavat päiväkodeissa esiopetuksen oppilashuollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista⁴. Jos esiopetus järjestetään koulun yhteydessä, voi esiopetuksen oppilashuoltoryhmä toimia yhdessä koulun oppilashuollon kanssa. Yksikkökohtaista oppilashuoltoryhmää johtaa opetuksen järjestäjän nimeämä edustaja, Salossa päiväkodin johtaja. Oppilashuoltoryhmä voi tarvittaessa kuulla asiantuntijoita. Ryhmän keskeinen tehtävä on yhteisön hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen sekä muun yhteisöllisen oppilashuollon toteuttaminen ja kehittäminen.

Yksittäistä lasta koskevat asiat käsitellään tapauskohtaisesti koottavassa asiantuntijaryhmässä, **yksilökohtaisessa oppilashuoltoryhmässä**, johon aina huoltajalle esitetään kutsu (liite 2). Tietojen luovuttaminen muille, kuin ryhmän jäsenille tapahtuu vain huoltajan kirjallisella suostumuksella, huomioiden perusopetuslain 40§ 2 mom.⁵.

Jokaisella kolmella ryhmällä on omat tehtävät ja niiden perusteella määräytyvä kokoonpano. Kaikki oppilashuoltoryhmät ovat monialaisia, mikä tarkoittaa että ryhmässä on opetushenkilöstön lisäksi ikäryhmälle suunnattuja terveydenhoitopalveluja sekä psykologi- ja kuraattoripalveluja edustavia jäseniä sen mukaan kun käsiteltävä asia edellyttää. Oppilashuollon ohjausryhmä vastaa opetuksen järjestäjäkohtaisen oppilashuollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista.

¹ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (2013/1287)

² Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014. Opetushallitus: Määräykset ja ohjeet 2014:94

³ Salon esiopetussuunnitelmaan ei sisälly tässä asiakirjassa olevia liitteitä.

⁴ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (2013/1287), § 14 1-4 mom. (2 mom. muutettu lailla 2016/1501)

⁵ Perusopetuslaki (1998/628)

2. YHTEYS LASTEN – JA NUORTEN HYVINVOINTISUUNNITELMAAN

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma⁶ on yksi Salon kaupungin ohjaavista asiakirjoista. Suunnitelman sisällöstä on määrätty lastensuojelulain 12 §:ssä⁷ ja oppilas- ja opiskelijahuoltolain 12 §:ssä⁸. Kaupunginvaltuusto hyväksyy suunnitelman ja se on huomioitava kaupungin talousarviota ja -suunnitelmaa laadittaessa. Hyvinvointisuunnitelma tarkistetaan kerran valtuustokauden aikana. Päävastuu ohjelman valmistelusta on sosiaalitoimella.

3. YKSIKKÖKOHTAISEN OPPILASHUOLTOSUUNNITELMAN LAADINNAN LINJAUKSET

Salon kaupunki esiopetuksen järjestäjänä vastaa siitä, että oppilashuollon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten laaditaan yksikkökohtainen oppilashuoltosuunnitelma (liite 1). Suunnitelma on laadittava yhteistyössä esiopetuksen henkilöstön, huoltajien ja lasten kanssa. Oppilashuoltosuunnitelma voi olla myös kahden tai useamman esiopetuksen yksiköiden yhteinen. Yksikkökohtaiset oppilashuoltosuunnitelmat tarkistetaan vuosittain. Oppilashuoltosuunnitelmaan kirjataan menettelytavat, joilla esiopetuksen henkilöstö, lapset ja huoltajat sekä tarvittavilta osin yhteistyötahot perehdytetään suunnitelmaan. Samalla sovitaan suunnitelmasta tiedottamisesta edellä mainituille.

4. OPPILASHUOLTOSUUNNITELMAN TOTEUTTAMINEN JA SEURAAMINEN

Salon kaupungin oppilashuollon ohjausryhmä vastaa oppilashuollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista. Salon kaupungin esiopetuksen oppilashuollon arviointi tapahtuu varhaiskasvatuksen laadunhallintatyön yhteydessä. Yksikkökohtaisen oppilashuollon suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista vastaa yksikkökohtainen oppilashuoltoryhmä.

⁶ Salon kaupungin lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma (Sosiaali- ja terveyslautakunta 29.11.2017)

⁷ Lastensuojelulaki (2007/417)

⁸ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (2013/1287)

LIITE 1 YKSIKÖKOHTAISEN OPPILASHUOLTOSUUNNITELMAN SISÄLLYSLUETTELO

1. Oppilashuollon kokonaistarve ja käytettävissä olevat oppilashuoltopalvelut

1.1 Oppilashuoltopalveluiden kokonaisuus.

Tähän kirjataan arvio esiopetusyksikön oppilashuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista oppilashuoltopalveluista. Oppilashuollon kokonaistarve ja käytettävissä olevien oppilashuoltopalvelujen määrä ilmoitetaan sen mukaisena, mitkä ne ovat suunnitelmaa valmisteltaessa. Arviota voidaan tarpeiden muuttuessa tarkistaa. Lisäksi huomioidaan esiopetusyhteisön ja ympäristön tarpeet, asuinalueen erityispiirteet sekä tehostettua ja erityistä tukea tarvitsevien lasten määrä esiopetuksessa

1.2 Ruokailu

1.3 Esioppilaiden kuljetuspalvelut

1.4 Avustajan tuki

(Varhaiserityiskasvatuksen erityisavustajat)

1.5 Neuvolapalvelut

(lastenneuvola ja varhainen perhetyö)

1.6 Psykologipalvelut ja koulukuraattoripalvelut

(koulupsykologit ja kuraattorit)

Esioppilaat, joille on muodostunut jo aikaisemmin asiakassuhde kuntoutuspalveluihin, ohjataan ensisijaisesti olemassa olevien palvelujen piiriin. Lapselle ja hänen huoltajalleen on järjestettävä mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti oppilashuollon psykologin tai kuraattorin kanssa viimeistään seitsemäntenä esiopetuspäivänä sen jälkeen, kun lapsen huoltaja on tätä pyytänyt. Esiopettajan on otettava viipymättä yhteyttä oppilashuollon psykologiin tai kuraattoriin, jos hän arvioi, että lapsi tarvitsee heidän palvelujaan. Vanhempia tiedotetaan yhteydenotosta.

Kiireellisissä tapauksissa keskustelu on järjestettävä samana tai seuraavana työpäivänä. Esiopetuksen yhteydenotot suoraan puhelimitse oman alueen työntekijälle, jotka on jaettu koulujaon mukaisesti, puhelinnumerot löytyvät Salon kaupungin nettisivuilta. Esiopettajan on mahdollista konsultoida psykologia tai kuraattoria esioppilaan asioissa myös anonymisti, jolloin lapsen henkilötietoja ei kerrota. Koulupsykologin tai vastaavan kuraattorin on myös mahdollista tulla mukaan yleiseen oppilashuoltotiimiin, jos etukäteen sovitaan konsultaatiosta. (anonymit caset).

1.7 Alle kouluikäisten lasten parissa tehtävä tutkimus – ja kuntoutustyö

1.7.1 Terveyskeskuspsykologit

1.7.2 Terapiapalvelut

- 1.7.3 Lasten kuntoutustyöryhmä
- 1.7.4 Kasvatus – ja perheneuvola
- 1.7.5 Salon lastenpsykiatrian poliklinikka
- 1.8 Lastensuojelu
- 2. Yhteisöllinen oppilashuolto
 - 2.1 Oppilashuoltoryhmän kokoonpano ja toimintatavat
 - 2.2 Oppilashuollon yhteistyö
(varhaiskasvatus, yhteistyön vuosikello)
 - 2.3 Tapaturmien ehkäiseminen, ensiavun järjestäminen ja hoitoonohjaus
(turvallisuuksuunnitelma, pelastussuunnitelma, lääkehoitosuunnitelma, laatukäsikirjan toimintaohjeet)
 - 2.4 Esiopetuskuljetus
(kuljetusten odotusaikoja ja turvallisuutta koskevat ohjeet)
 - 2.5 Esiopetuksen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma
 - 2.6 Suunnitelma lasten suojelemiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä
(Liite 4,5 ja liite 6)
 - 2.7 Toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka – ja vaaratilanteissa
(Turvallisuuksuunnitelma, laatukäsikirjan ohjeet, Salon kaupungin kriisityön ja henkisen ensiavun suunnitelma)
- 3. Yksilökohtaisen oppilashuollon järjestäminen
 - 3.1 Lapsen yksilölliset tukitoimet
 - 3.2 Yhteistyö lapsen terveyteen liittyvissä asioissa
 - 3.3 Esiopetuksen oppilashuollon tuki lapsen elämäntilanteesta johtuvissa vaikeuksissa kuten perhe – ja lähisuhdeväkivalta tai päihde – ja mielenterveysongelmat *(Liite 6, turvallisuuksuunnitelma)*
 - 3.4 Oppilashuoltokertomusten laatiminen ja säilytys *(Liite 3)*
- 4. Oppilashuollon järjestäminen lasten – ja huoltajien kanssa
- 5. Oppilashuoltosuunnitelman toteuttaminen ja seuraaminen

LIITE 2 KUTSU HUOLTAJILLE ESIOPPILAAN OPPILASHUOLTOTAPAAMISEEN**KUTSU HUOLTAJILLE ESIOPPILAAN OPPILASHUOLTOTAPAAMISEEN**

Esiopetusyksikön nimi: _____

Esioppilaan nimi: _____

Tapaamisen ajankohta ja paikka: _____

Tapaamisen aihe:

Huoltajan suostumuksella tapaamiseen osallistuvat:

Paikka ja aika: _____

Huoltajien allekirjoitukset ja nimenselvennykset:

LIITE 3 OPPILASHUOLTOKERTOMUS

OPPILASHUOLTOKERTOMUS

Lapsen nimi: _____

Henkilötunnus: _____ Kotikunta _____

Lapsen osoite: _____

Huoltajan nimi ja
yhteystiedot: _____

Lapsen päiväkoti/ryhmä:

Tapaaminen järjestettiin ____/____ 20 ____

Vireille panija/virka-asema:

Tapaamiseen osallistuiivat:

Aihe/tilanteen kuvaus:

Kodin näkemys asiasta:

Lapsen tilanteen selvittämisen aikana toteutetut toimenpiteet kuten arviot, tutkimukset ja selvitykset:

Toteutetut toimenpiteet, yhteistyö eri tahojen kanssa sekä tukitoimet:

Tiedot asian käsittelystä, tehdyt päätökset ja niiden toteuttamissuunnitelma sekä niiden toteuttamisesta ja seurannasta vastaavat tahot:

Salossa ____/____20____

(allekirjoitukset ja nimien selvennykset)

Lastensuojelulakiin (13.4.2007/417) perustuen teemme yhteistyötä neuvolan, koulun ja muiden yhteistyötahojen kanssa.

LIITE 4 KIUSAAMISEEN PUUTTUMISEN SUUNNITELMA

Tavoite: Tavoitteessa olevien käsitteiden määrittely konkreettisesti (esim. turvallisuus -> mitä sillä tarkoitetaan?)

MITÄ KIUSAAMINEN ON?	MENETELMÄT KIUSAAMISEN EHKÄISEMISEKSI
MISSÄ TILANTEISSA KIUSAAMISTA ESIINTYY?	MENETELMÄT KIUSAAMISEN PUUTTUMISEEN
LASTEN ROOLIT KIUSAAMISTILANTEESSA	VANHEMPIEN OSALLISTAMINEN
MITEN SAAMME TIETOOMME KIUSAAMISEN?	LASTEN OSALLISTAMINEN
KIUSAAMISEN SEURANTA	SUUNNITELMASTA TIEDOTTAMINEN

LIITE 5 OHJEET KIUSAAMISEEN PUUTTUMISEN SUUNNITELMAN TÄYTTÄMISEEN

Tavoite: Tavoitteessa olevien käsitteiden määrittely konkreettisesti (esim. turvallisuus -> mitä sillä tarkoitetaan?)

<p>MITÄ KIUSAAMINEN ON?</p> <p>suora – epäsuora kiusaaminen</p> <p>fyysinen</p> <p>sanallinen</p> <p>psykkinen</p>	<p>MENETELMÄT KIUSAAMISEN EHKÄISEMISEKSI</p>
<p>MISSÄ TILANTEISSA KIUSAAMISTA ESIINTYY?</p> <p>vapaa leikki</p> <p>ohjattu toiminta</p> <p>sisällä</p> <p>ulkona</p> <p>siirtymät</p> <p>päivittäiset toiminnot</p>	<p>MENETELMÄT KIUSAAMISEN PUUTTUMISEEN</p>
<p>LASTEN ROOLIT KIUSAAMISTILANTEESSA</p> <p>kiusaaja</p> <p>kiusattu</p> <p>avustaja</p> <p>vahvistaja</p> <p>puolustaja</p> <p>ulkopuolinen</p>	<p>VANHEMPIEN OSALLISTAMINEN</p>
<p>MITEN SAAMME TIETOOMME KIUSAAMISEN?</p> <p>havainnoiminen</p> <p>videoiminen</p> <p>lasten haastattelut</p> <p>vanhempien kertoma</p> <p>lasten kertoma</p>	<p>LASTEN OSALLISTAMINEN</p> <p>kiusaaja</p> <p>kiusattu</p> <p>koko ryhmä</p>
<p>KIUSAAMISEN SEURANTA</p> <p>miten seurataan?</p> <p>miten kauan?</p> <p>kuka seuraa?</p>	<p>SUUNNITELMASTA TIEDOTTAMINEN</p> <p>kenelle tiedotetaan?</p> <p>koska?</p> <p>miten?</p>

LIITE 6 TOIMINTAOHJE HENKILÖSTÖLLE: LAPSEEN KOHDISTUVA UHKA TAI VAARATILANNE

ASIA	TOIMINTAOHJE	YHTEYSTIEDOT JA VASTUUHENKILÖT
<p>Lapsi kertoo itseensä kohdistuvasta tai kotona esiintyvistä kaltoinkohtelusta.</p> <p>Huoltaja tai lapselle läheinen henkilö kertoo lapseen kohdistuvasta kaltoinkohtelusta tai perheväkivallasta.</p> <p>Huoli lapsen kaltoinkohtelusta herää.</p>	<p>Työntekijä havainnoi lasta (lapsen muuttunut käytös, fyysiset/psykkiset merkit, lapsen leikin ja puheen havainnointi jne.)</p> <p>Työntekijä kirjaa ylös tekemänsä havainnot ja lapsen/huoltajan kertoman sellaisenaan (pvm, aika, paikka, henkilöt ja tapahtumat).</p> <p>Kuuntele lasta, kerro lapselle, että asia ei ole lapsen vika, vakuuta lapselle, että häntä autetaan. Älä lupaa lapselle, ettet kerro asiasta kenellekään.</p>	<p>Varhaiskasvatuksen työntekijä, päiväkodin johtaja</p>
<p>Vastuun jakaminen</p> <p>Jaa vastuuta, älä jää tilanteessa yksin</p>	<p>Keskustele tilanteesta tiimin ja esimiehen kanssa</p> <p>Konsultoi tarvittaessa alueesi sosiaalityöntekijälle tai lastensuojelun päivystykseen</p> <p>Sovi keskustelu-aika vanhempien kanssa ja käy heidän kanssaan läpi päivähoiton toimintamallit tilanteesta. Kerro lastensuojelulaista ja ilmoitusvelvollisuudesta ja sen tarkoituksesta.</p> <p>Kirjaa käydyt keskustelut.</p> <p>Ohjaa tarvittaessa vanhemmat avun piiriin (esim. perheväkivaltatilanteessa).</p>	<p>Varhaiskasvatuksen työntekijä, päiväkodin johtaja, sosiaalityöntekijä</p> <p>www.salo.fi → sosiaali- ja terveyspalvelut → Sosiaalipalveluiden palveluohjaus Sointu http://www.salo.fi/sosiaalijaterveyspalvelut/sointu/</p> <p>Sointu: Palveluohjaus maanantai-perjantai klo 8.30–11.30 p. 044 778 3121</p> <p>Virka-ajan ulkopuolella 112.</p>

Lastensuojeluilmoitus	Ota yhteyttä lastensuojeluun tilanteen arvioimiseksi. Tee tarvittaessa kirjallinen lastensuojeluilmoitus. Kerro vanhemmille lastensuojeluilmoituksesta ja sen syystä, mikäli mahdollista etukäteen. Varhaiskasvatuksen tehtävä on välittää huoli eteenpäin ja jatkaa yhteistyössä kasvatuskumppanina perheen kanssa. Sosiaaliviranomaiset arvioivat tilanteen ja perheen mahdolliset tukitarpeet.	Varhaiskasvatuksen työntekijä, päiväkodin johtaja, sosiaalityöntekijä www.salo.fi → sosiaali- ja terveyspalvelut → Sosiaalipalveluiden palveluohjaus Sointu → Lastensuojeluilmoitus http://www.salo.fi/sosiaalijaterveyspalvelut/sointu/lastensuojeluilmoitus/ Sointu: Palveluohjaus maanantai-perjantai klo 8.30–11.30 p. 044 778 3121 Virka-ajan ulkopuolella 112.
Lapsi on välittömässä vaarassa	Lapsen ollessa välittömässä vaarassa, lasta ei saa päästää kotiin. Ole yhteydessä oman alueesi sosiaalityöntekijään tai sosiaalipäivystykseen, jotka jatkavat tilanteen selvittämistä.	Varhaiskasvatuksen työntekijä, päiväkodin johtaja, sosiaalityöntekijä www.salo.fi → sosiaali- ja terveyspalvelut → Sosiaalipalveluiden palveluohjaus Sointu → Lastensuojeluilmoitus http://www.salo.fi/sosiaalijaterveyspalvelut/sointu/lastensuojeluilmoitus/ Sointu: Palveluohjaus maanantai-perjantai klo 8.30–11.30 p. 044 778 3121 Virka-ajan ulkopuolella 112.
Seuranta ja arviointi	Varhaiskasvatus seuraa ja arvioi tilannetta. Varhaiskasvatus jatkaa yhteistyötä perheen ja muiden yhteistyötahojen kanssa.	Varhaiskasvatuksen työntekijä, päiväkodin johtaja, lasu, neuvola, perhetyö, Kasper ym.